

Contents lists available at ThaiJO

วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร

INTERDISCIPLINARY SOCIAL SCIENCES AND COMMUNICATION JOURNAL

journal homepage : <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ISSC>

ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาธุรกิจ SME ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรี ที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา

เหมือนฝัน คงสมแสวง¹ เมทยา ปรียานนท์² ภารดี พึ่งสำราญ³ และ บวรสรรค์ เจียดำรง⁴

Muanfun Kongsomsawaeng, Maythaya Preeyanon, Paradee Phuengsamran

and Bavonsan Chiadamrong

¹⁻⁴ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Communication Arts, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail: muanfun.k@rbu.ac.th *Corresponding Author

Article History

Received; 06-01-2026; Revised;

14-04-2026; Accepted; 19-04-2026

<https://doi.org/10.14456/issc.2026.29>

คำสำคัญ:

ผลลัพธ์การเรียนรู้; นิเทศศาสตร์;

AUN-QA; ธุรกิจ SME; ยุคดิจิทัล

บทคัดย่อ

บทนำ: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มีความจำเป็นในการทำ ความเข้าใจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนและทุกระดับอย่าง ลุ่มลึก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรบัณฑิตศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรด้านการสื่อสารที่ตอบโจทย์การพัฒนาธุรกิจท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี ในยุคดิจิทัล **วัตถุประสงค์ของการวิจัย:** เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาธุรกิจ SME ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา **ระเบียบวิธีวิจัย:** ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลที่สืบค้นได้จากเอกสาร รวมถึงใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น จำนวน 70 คน 4 กลุ่ม คือ ภาครัฐ 15 คน ภาคเอกชน 25 คน ภาคการศึกษา 15 คน และภาคการทำงาน 15 คน **ผลการวิจัย:** พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการบัณฑิตที่สามารถบูรณาการความรู้ ด้านการสื่อสารดิจิทัล เช่น การตลาด ปัญญาประดิษฐ์ ข้อมูลขนาดใหญ่ ให้เข้ากันกับ บริบทท้องถิ่น เพื่อยกระดับธุรกิจ SME ของจังหวัดจันทบุรีอย่างยั่งยืน โดยผลลัพธ์การ เรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุม 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านความรู้ อาทิ การรู้เท่าทันสื่อ ความเข้าใจผู้บริโภค กฎหมาย จริยธรรมวิชาชีพ 2) ด้านทักษะ อาทิ การสร้างสรรค์ เนื้อหา การใช้ข้อมูล การออกแบบกลยุทธ์ และ 3) ด้านคุณลักษณะ อาทิ ความรับผิดชอบ การปรับตัว การทำงานเป็นทีม ดังนั้น หลักสูตรจึงควรวางแนวทางการเรียน รู้ให้เน้นการบูรณาการ การวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติจริง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการปลูกฝังจริยธรรม เพื่อสร้างบัณฑิตที่พร้อมขับเคลื่อนธุรกิจท้องถิ่น **สรุป:** การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ควรบูรณาการทักษะการ สื่อสารดิจิทัลและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ และมาตรฐาน AUN-QA เพื่อผลิต มหาบัณฑิตที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้จริง และเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรีได้อย่างยั่งยืน

EXPECTATIONS OF STAKEHOLDERS IN THE DEVELOPMENT OF SME BUSINESSES IN THE DIGITAL ERA IN CHANTHABURI PROVINCE REGARDING THE LEARNING OUTCOMES OF THE GRADUATE-LEVEL COMMUNICATION ARTS PROGRAM

Keywords:

Learning outcome; Communication arts; AUN-QA; SMEs; Digital era

ABSTRACT

Introduction: The Faculty of Communication Arts, Rambhai Barni Rajabhat University, recognizes the necessity of gaining an in-depth understanding of the needs of stakeholders across all sectors and levels, in order to use this information as a foundation for the development and improvement of graduate programs. The aim is to produce communication professionals who effectively respond to the development of local businesses in Chanthaburi Province in the digital era. **Objective:** To explore the expectations for the learning outcomes of the graduate-level Communication Arts program in relation to the development of SMEs in Chanthaburi Province in the digital era. **Methods:** A qualitative research approach was utilized, collecting data through documentary research, as well as through semi-structured in-depth interviews with 70 key informants across four sectors: 15 from the government sector, 25 from the private sector, 15 from the academic sector, and 15 from the workforce. **Results:** Stakeholders expect graduates to integrate knowledge of digital communication such as marketing, artificial intelligence, and big data—with local contexts to enhance SME development in Chanthaburi Province sustainably. The desired learning outcomes encompass three core areas: (1) knowledge, including media literacy, consumer understanding, laws, and professional ethics; (2) skills, such as content creation, data utilization, and strategic design; and (3) attributes/characteristics, including responsibility, adaptability, and teamwork. Therefore, the curriculum should emphasize integrative learning, data analysis, practical experience, the application of digital technology, and ethical cultivation to produce communication professionals capable of driving local business growth. **Conclusion:** The development of the graduate-level Communication Arts program should systematically integrate digital communication skills and modern technology with local cultural capital and wisdom, guided by the Outcome-Based Education framework and AUN-QA standards. This approach ensures the production of highly capable communicators who can practically apply their skills to sustainably drive the local economy of Chanthaburi Province.

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) บนฐานความเชื่อว่า การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้มีความแข็งแกร่ง พึ่งพิงตนเองได้จะนำพาประเทศไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในโลกยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยความผันผวนและความท้าทาย การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นแกนกลางที่สำคัญ และภาคส่วนของสังคมที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล คือ สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน พร้อมทั้งสอดคล้องกับมาตรฐานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education: OBE) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีจึงกำหนดนโยบายให้ทุกหลักสูตรต้องพัฒนาขึ้นจากความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อย่างเป็นรูปธรรม

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดำเนินภารกิจผลิตบุคลากรด้านนิเทศศาสตร์มากกว่า 15 ปี ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นศ.ม.) ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เมื่อถึงวาระการปรับปรุงหลักสูตรให้เท่าทันเทคโนโลยีที่มีพลวัตสูง คณะจึงต้องเร่งพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (OBE) เพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามทิศทางของประเทศ และศักยภาพของมหาวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาท้องถิ่นเป็นสำคัญ เศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรีขับเคลื่อนด้วย SME ในกลุ่มธุรกิจหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยว อัญมณีและเครื่องประดับ เกษตรและผลไม้ สุขภาพและผู้สูงอายุ รวมถึงวัฒนธรรมและศิลปะ โดยกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ยังไม่ได้ใช้ศักยภาพทางการสื่อสารอย่างเต็มที่ อาทิ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนการสื่อสาร การสร้างสรรค์เนื้อหาที่สร้างมูลค่าเพิ่ม จึงเป็นการชี้ให้เห็นว่า นิเทศศาสตร์เป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญของกระบวนการสื่อสาร เพื่อสร้างมูลค่าและสร้างรายได้เปรียบเชิงการแข่งขันสำหรับการเติบโตทางธุรกิจ หากในธุรกิจมีนักนิเทศศาสตร์ระดับมหาบัณฑิตที่มีทักษะการจัดการจัดการนวัตกรรมการสื่อสารเข้าไปสนับสนุน จะช่วยปิดช่องว่างและยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันได้ ทว่าในปัจจุบันยังพบช่องว่างทางที่สำคัญ คือ ยังไม่มีการศึกษาที่เชื่อมโยงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เข้ากับการจัดการศึกษาฐานผลลัพธ์ (OBE) อย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความคาดหวังและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จำเป็นจากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบหลักในการปรับปรุงหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ให้สามารถผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการจริงของธุรกิจ SME ในจังหวัดจันทบุรี และเป็นต้นแบบในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาธุรกิจ SME ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้

การจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ การควบคุมให้การเรียนการสอนเกิดผลแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการศึกษา สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล โดยพึงเป็นไปตามความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ อันจะเป็นการผลิตบุคลากรที่ตอบสนองความต้องการของตลาดนั้น ๆ

แนวคิดนี้เป็นการออกแบบหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรบรรลุเมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนตามผลลัพธ์ การประเมินผลลัพธ์ รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. ความชัดเจน คือ มีเป้าหมายชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนควรบรรลุ
2. การออกแบบย้อนกลับ คือ เริ่มจากกำหนดผลลัพธ์ก่อน แล้วจึงออกแบบกิจกรรมและการสอน
3. ความสอดคล้อง คือ ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรต้องสอดคล้องกับผลลัพธ์
4. การเรียนรู้เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทุกคน คือ เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถประสบความสำเร็จได้

ทั้งนี้ การจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้มีประโยชน์ เพราะผู้เรียนจะมีความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้และพัฒนา ผู้ออกแบบหลักสูตรสามารถออกแบบการสอนได้อย่างมีเป้าหมายและประสิทธิภาพ รวมทั้งหลักสูตรจะช่วยพัฒนาและวัดผลสมรรถนะผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

แนวคิด AUN-QA Version 4

(ASEAN University Network, 2020)^[1] สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ประกอบด้วยมิติเชิงกลยุทธ์ ระบบ และมิติการทำงาน มิติเหล่านี้อยู่ภายใต้การประเมินทั้งภายในและภายนอก การประกันคุณภาพภายในทำให้มั่นใจว่าสถาบัน ระบบ หรือหลักสูตร มีนโยบายและกลไกเพื่อให้แน่ใจว่าบรรลุวัตถุประสงค์และมาตรฐาน ส่วนการประกันคุณภาพภายนอก ดำเนินการโดยองค์กรหรือบุคคลภายนอกสถาบัน ผู้ประเมินจะประเมินการดำเนินงานของสถาบัน ระบบ หรือหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้าหรือไม่

โดยเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของ AUN-QA Version 4.0 ประกอบด้วย 8 หัวข้อหลัก ดังนี้ 1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง : การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบัน

2. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร : การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรที่มีความสมดุลและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3. แนวทางการสอนและการเรียนรู้ : การวางแผนและดำเนินการสอนที่ส่งเสริมการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. การประเมินผู้เรียน : การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. บุคลากรสายวิชาการ : การประเมินคุณภาพและความสามารถของคณาจารย์
6. บริการสนับสนุนนักศึกษา : การดูแลและสนับสนุนผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
7. สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน : การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
8. ผลผลิตและผลลัพธ์ : ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานของหลักสูตร

เกณฑ์ทั้ง 8 ข้อนี้ใช้สำหรับการพิจารณาหลักสูตรในทุกสาขาวิชา โดยมีการพิจารณาบริบทของแต่ละหลักสูตร ประกอบด้วยเสมอ

แนวคิดเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในบริบทการพัฒนาหลักสูตร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้ โดยมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคการทำงาน อันเป็นผู้ที่มีความคาดหวังต่อสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา การสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Needs) ถือเป็นรากฐานสำคัญในกระบวนการออกแบบหลักสูตรแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งเริ่มต้นจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่พึงประสงค์ให้ชัดเจนเป็นลำดับแรก เพื่อให้องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรสอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ตามเป้าหมาย การรวบรวมข้อมูลดังกล่าวช่วยให้มั่นใจได้ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะสามารถผลิตมหาบัณฑิตที่มีสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตรงตามความคาดหวังของตลาดแรงงานและสังคมในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการทำหน้าที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญของเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ข้อมูลที่จะได้รับจากผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียยังสะท้อนถึงความคาดหวังที่ครอบคลุมทุกมิติทางเศรษฐกิจและเสาหลักของจังหวัดจันทบุรี ทั้งด้านการท่องเที่ยว อัญมณีและเครื่องประดับ เกษตรและผลไม้ สุขภาพและผู้สูงอายุ ตลอดจนวัฒนธรรมและศิลปะ อันจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาที่ตอบโจทย์พื้นที่และเท่าทันต่อพลวัตของเทคโนโลยีการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทางด้านการสื่อสารเพื่อธุรกิจ SME

การจัดการเรียนการสอนด้านการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจ SME ในยุคดิจิทัล มิได้มุ่งเน้นเพียงการบ่มเพาะเจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการเพียงอย่างเดียว แต่ให้ความสำคัญกับการผลิตกำลังคนด้านนิเทศศาสตร์ที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดแรงงานในทุกภาคส่วนของธุรกิจ เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นแกนกลางสำคัญในการพัฒนาธุรกิจท้องถิ่นให้มีความแข็งแกร่งและพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้น ในทุกกระบวนการของธุรกิจ SME จึงจำเป็นต้องมีนักสื่อสารที่เชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนงานในส่วนต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย เนื้อหาสำคัญในการจัดการศึกษาจึงมุ่งสร้างบุคลากรที่สามารถบูรณาการนวัตกรรมสื่อเข้ากับกลยุทธ์ทางธุรกิจได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมตั้งแต่ทักษะการตลาดดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ไปจนถึงการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่จำเป็นต่อการขยายฐานลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะและทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ เพื่อสร้างอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์อย่างยั่งยืน การศึกษาในแนวทางนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการคัดเลือกเนื้อหาวิชา (Course Content) และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อบ่มเพาะมหาบัณฑิตที่มีสมรรถนะครบถ้วน อันจะเป็นการปิดช่องว่างด้านทักษะที่ภาคธุรกิจ SME ในจังหวัดจันทบุรีกำลังเผชิญอยู่ และสร้างนักนิเทศศาสตร์มืออาชีพที่พร้อมแทรกซึมเข้าไปทำงานสื่อสารในทุกหน้าที่ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความคาดหวังของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล

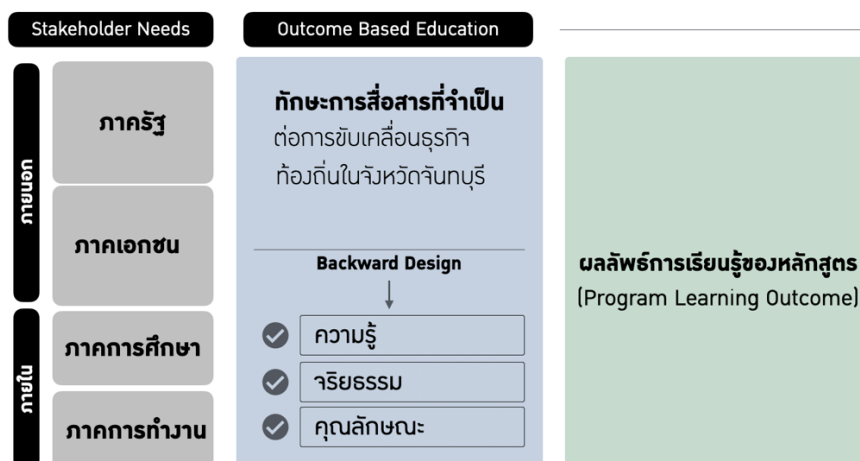
การทบทวนวรรณกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า ในหลากหลายระดับของการศึกษานั้น การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาและดำเนินหลักสูตร ด้วยจักส่งผลดีต่อการผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตอบต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น สำหรับคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งในระดับบัณฑิตศึกษายังมิได้นำการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์มาใช้ สิ่งนี้จึงเป็นช่องว่างที่สำคัญ อันจะทำให้หลักสูตรที่ปรับปรุงและจัดทำขึ้นใหม่ ตอบต่อบริบทและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้เวลาในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลรวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปี โดยเริ่มต้นจากการวิจัยเอกสาร มุ่งเน้นที่การสำรวจความคาดหวังและความจำเป็นที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับการสื่อสารที่จำเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อมในการขับเคลื่อนธุรกิจขนาดเล็กลงมาขนาดกลางผ่านการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ดังภาพ

ภาพที่ 2

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

จากนั้นสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 70 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง ใช้เกณฑ์การแบ่งตามกลุ่มภายนอก (ภาครัฐ 15 คน และภาคเอกชน 25 คน) และภายใน (ภาคการศึกษา 15 คน และภาคการทำงาน 15 คน) โดยในกลุ่มภายในนั้น รวมแล้วเรียกว่าภาคการทำงาน โดยพิจารณาว่าบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติบางอย่างที่สามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกได้ ที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยได้ กล่าวคือ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มนั้น ๆ และมีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป โดยในกลุ่มบุคคลภายในแต่ละหมวดหมู่จะเลือกบุคคลอย่างน้อย 3 ท่านมาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของข้อมูลระหว่างบุคคลภายในได้หลักการตรวจสอบแบบสามเส้า ยกเว้นที่กลุ่มบุคคลใดที่มีข้อจำกัดมิให้ผู้ให้ข้อมูลหลักน้อยกว่า 3 ท่าน จะตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้ากับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย งานชิ้นนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว เพื่อให้มีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีรายชื่อดังต่อไปนี้ ส่วนการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย มีทั้งสิ้น 2 วิธี ได้แก่

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และ 2. ผู้วิจัยใช้วิธีการยืนยันข้อมูล โดยการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของข้อมูล และให้แสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่นำเสนอ

ภายหลังจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วจึงวิเคราะห์เพื่อจับสาระสำคัญ โดยนำข้อมูลที่พบมาเป็นข้อมูลนำเข้า (Input) สู่กระบวนการ (Process) วิเคราะห์เพื่อจับสาระสำคัญ (Thematic Analysis) เพื่อค้นหาและออกแบบว่า อะไรคือความคาดหวังด้านทักษะการสื่อสารที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนธุรกิจขนาดเล็กลงและขนาดกลางในยุคดิจิทัลจากผู้มีส่วนได้เสียในจังหวัดจันทบุรี คำตอบที่ได้จะเป็นข้อมูลนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์แบบย้อนกลับเพื่อออกแบบ (1) ความรู้ด้านการสื่อสารที่จำเป็น (2) จริยธรรมการสื่อสารที่จำเป็น และ (3) คุณลักษณะเฉพาะบุคคลด้านการสื่อสารที่จำเป็น อันจะนำไปสู่การสังเคราะห์ออกมา (Output) โดยใช้วิธีการนับความถี่ (Frequency) กล่าวคือ ประเด็นใดที่มีความถี่ในการกล่าวถึงซ้ำกันมากกว่า 5 ครั้ง ประเด็นนั้น ๆ จะเป็นความจำเป็นที่นำไปสร้าง (ร่าง) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcome: PLO) ด้วยอนุกรมวิธานของบลูม (Bloom Taxonomy) ต่อไป

6. ผลการวิจัย

สำหรับคำถามนำวิจัยที่ว่า “ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาธุรกิจ SME ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาเป็นเช่นไร” จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาสู่ข้อสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามนำวิจัย ดังนี้

จากการวิเคราะห์แหล่งข้อมูลเอกสารทั้ง 13 แหล่ง และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคการทำงาน ที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนธุรกิจ SME ในจังหวัดจันทบุรี สิ่งที่พบทั้งหมดช่วยยืนยันถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ที่มุ่งเน้นด้านการสื่อสารธุรกิจท้องถิ่นในยุคดิจิทัล โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างนักนิเทศศาสตร์ที่ชำนาญทั้งในเชิงเทคนิคและมีจริยธรรม สามารถนำนวัตกรรมสื่อสารมาใช้ขับเคลื่อนขยาย และยกระดับธุรกิจท้องถิ่นให้เติบโตอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติและบริบทเศรษฐกิจภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ (ด้านการสื่อสาร) ในระดับบัณฑิตศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับพลวัตของยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในบริบทของท้องถิ่นแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีมีศักยภาพที่สามารถยกระดับสู่ความยั่งยืนได้ หากได้รับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างตราสินค้า การบริหารภาพลักษณ์ ตลอดจนการใช้เครื่องมือสื่อสารร่วมสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในเชิงนโยบายระดับชาติและภูมิภาคยังเน้นการผลักดันให้เกิดผู้ประกอบการอัจฉริยะที่สามารถบริหารจัดการธุรกิจด้วยการใช้ข้อมูล นวัตกรรม และสื่อดิจิทัลควบคู่กับการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบด้วย

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาจึงควรมีลักษณะตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยบูรณาการองค์ความรู้จากทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในการพัฒนาธุรกิจในพื้นที่ และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมในอนาคต สอดคล้องกับแนวทางของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มุ่งสร้างคุณลักษณะของผู้ประกอบการและนักนิเทศศาสตร์ที่มีทั้งความเชี่ยวชาญทางเทคนิคและความรับผิดชอบเชิงจริยธรรม

จากการวิเคราะห์ยังชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มสำคัญในด้านทักษะการสื่อสารเฉพาะทางที่จำเป็นต่อการพัฒนา SME อาทิ การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ปัญญาประดิษฐ์ ข้อมูลขนาดใหญ่ แพลตฟอร์มการตลาดออนไลน์ และเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อออกแบบกลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสม ทักษะการฟัง การวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินบริบทของสื่อ ซึ่งมีบทบาทต่อการลดความคลาดเคลื่อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การบริหารจัดการภาวะวิกฤต การเจรจาต่อรอง และการปรับตัวในบริบทที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีความจำเป็นในยุคดิจิทัล ความสามารถในการออกแบบเนื้อหาและบริหารภาพลักษณ์ของตราสินค้า ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม (Augmented Reality

หรือ AR) ความจริงเสมือน (Virtual Reality หรือ VR) และกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล จริยธรรมในการสื่อสารและการเคารพสิทธิของผู้บริโภค โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และความโปร่งใสในการสื่อสาร ทักษะด้านภาษาและความเข้าใจวัฒนธรรม ที่รองรับการสื่อสารในบริบทข้ามวัฒนธรรม การบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือและการจัดการองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจท้องถิ่น

ทั้งนี้ บริบทของจังหวัดจันทบุรีในฐานะพื้นที่ที่มีทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นยังเอื้อให้เกิดการเชื่อมโยงแนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเข้ากับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการบูรณาการทักษะดิจิทัลเข้ากับทุนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาในสาขานิเทศศาสตร์ไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้ทางวิชาการ หากแต่ยังต้องมีทักษะดิจิทัลที่ประยุกต์ใช้ได้จริง มีคุณลักษณะด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กันด้วย กล่าวโดยสรุป ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษานั้นชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการจัดการการสื่อสารและนวัตกรรมแบบภาพรวม พร้อมทั้งการบริหารและสื่อสารการตลาดดิจิทัล ด้วยการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารดิจิทัลเฉพาะทาง เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ SME และเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรีในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง มั่นคง และยั่งยืน

สำหรับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาในบริบทของการพัฒนาธุรกิจ SME จังหวัดจันทบุรีในยุคดิจิทัลนั้น มีลักษณะสำคัญครอบคลุม 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านความรู้ ผู้เรียนพึงมีความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เข้าใจผู้บริโภค ทักษะด้านการตลาดและการวิเคราะห์ข้อมูล เข้าใจการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารธุรกิจ สามารถบูรณาการความรู้ด้านกฎหมาย จริยธรรม กฎระเบียบ และมาตรฐานวิชาชีพที่ตอบต่อการทำงานจริง

2. ด้านทักษะ ผู้เรียนพึงมีความสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาเชิงดิจิทัล ออกแบบสารและกลยุทธ์การสื่อสาร ประยุกต์ใช้ข้อมูลและสถิติเพื่อการตัดสินใจ รวมทั้งการใช้เครื่องมือสื่อใหม่ ๆ ที่สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเคารพสิทธิ ใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบ

3. ด้านคุณลักษณะและจริยธรรม ผู้เรียนพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคม ชี้อัตถ์ เคารพสิทธิของผู้รับสาร สามารถทำงานเป็นทีม มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และพร้อมปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ จึงเป็นแนวทางที่นำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เชิงบูรณาการ บูรณาการความรู้ด้านการสื่อสาร การตลาดดิจิทัล เทคโนโลยี และการบริหารธุรกิจท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์หรือต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีเหตุผลและใช้ได้จริง

2. การเรียนรู้เชิงวิเคราะห์และใช้ข้อมูล ฝึกวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ และข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อให้ผู้เรียนใช้ในการตัดสินใจวางแผนกลยุทธ์ทางการสื่อสารการตลาดอย่างมีหลักการและแม่นยำ

3. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้นักศึกษาลงมือทำโครงการจริง เช่น การออกแบบ การณรงค์โฆษณา การสร้างเนื้อหาดิจิทัล หรือการจำลองสถานการณ์ธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์และประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติ

4. การเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือออนไลน์ ปัญญาประดิษฐ์ และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร วิเคราะห์ และผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาด

5. การเรียนรู้ตามหลักจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ปลูกฝังจริยธรรมวิชาชีพ การเคารพกฎหมายและระเบียบการสื่อสาร รวมถึงความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและสังคม

6. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอารมณ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เป้าหมายในการออกแบบหลักสูตรนั้น ต้องตรงกับความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาดแรงงาน ด้วยการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่จริงในจังหวัดจันทบุรี เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุก และการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่จักทำให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองในบริบทจริง มีการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ มิใช่เพียงแต่การรับข้อมูลความรู้จากผู้สอนเท่านั้น ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ซึ่งถือเป็นแนวโน้มสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน โดยผู้เรียนจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การแก้ปัญหาที่เผชิญในชีวิตจริง และการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและเชื่อมโยงกับโลกแห่งความเป็นจริงได้ดีกว่าการเรียนรู้จากเพียงแนวคิดและทฤษฎี

การนำข้อมูลจากเอกสารมาประกอบการวิเคราะห์ทำให้เห็นชัดเจนว่า มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นกรอบแนวทางของการร่างหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับที่ Ruangying and Chavisschindha (2022)^[3] ศึกษาเรื่อง การพัฒนากรอบแนวทางการกำกับดูแลการประกันคุณภาพภายนอกของการศึกษาข้ามพรมแดนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่า กรอบแนวทางการกำกับดูแลการประกันคุณภาพภายนอกของการศึกษาข้ามพรมแดนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่ 1 กรอบการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) นโยบายชาติ (2) สภามหาวิทยาลัย (3) การดำเนินการตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ และระเบียบ (4) กระบวนการประกันคุณภาพ และส่วนที่ 2 หลักการรองรับการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) การรับฟังเสียงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) การประกันคุณภาพการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา PDCA (3) ปรัชญาการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (4) ความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ และ (5) วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งหมดเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการจัดทำหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษามีที่ไปที่ไป มีคุณภาพ และตรวจสอบได้ การนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ยังทำให้การร่างหลักสูตรมีความครอบคลุมทั้งด้านบริหารจัดการเชิงนโยบาย และแนวทางเชิงปฏิบัติการ เชื่อมโยงระหว่างนโยบายระดับชาติ มาตรฐานการศึกษา และกระบวนการภายในมหาวิทยาลัยด้วย

จากผลการวิจัยจะทำให้หลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้มีลักษณะตอบสนองต่อแนวทางการจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-based Education: OBE) ของประเทศไทย สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา AUN-QA Version 4.0 ซึ่งให้ความสำคัญกับการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่

1. ความรู้ทางวิชาการและการวิจัยที่บูรณาการข้ามศาสตร์
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น
3. จริยธรรมวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม
4. คุณลักษณะส่วนบุคคลที่พร้อมทำงานในยุคดิจิทัล

การนำหลักการสำคัญของ OBE มาปรับใช้โดยเน้นกระบวนการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ที่เริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes: PLOs) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความยั่งยืนโลก SDGs เป้าหมายที่ 8 ซึ่งส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกและจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งปรัชญาและการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เน้นผลลัพธ์ที่ตอบโจทย์ท้องถิ่น มุ่งพัฒนาธุรกิจ SME และธุรกิจท้องถิ่น บูรณาการนวัตกรรมสื่อและ

ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ส่งผลให้การออกแบบหลักสูตรมี หลักยึดที่มั่นคงทางวิชาการ และความน่าเชื่อถือ

จากนั้นจึงถอดออกมาเป็นผลลัพธ์ระดับรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs) และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การประเมินตามสมรรถนะจริง ของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการออกแบบและทบทวนหลักสูตร

หากการออกแบบเป็นไปตามข้อมูลที่ปรากฏจะเป็นการหลักสูตรนี้ตอบสนองความต้องการในทุกระดับอย่างเป็นระบบ จากการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีไปสู่ของการตอบโจทย์ของประเทศ นับเป็นการศึกษาที่มุ่ง ผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ได้จริง เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมของประเทศ

ผลการวิจัยอันปรากฏ เป็นไปตามกรอบการจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-based Education: OBE) และการประกันคุณภาพตามกรอบ AUN-QA ซึ่งให้เห็นว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นการวางกรอบและหลักการทั่วไป สอดคล้องกับที่ Yanawongsa et al. (2021)^[6] ศึกษาเรื่อง หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา พบว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์มีความสำคัญและถูกนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน โดยเป็นการบริหารหลักสูตรและการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตรงกันกับที่ Thepsaeng et al. (2023)^[4] ศึกษาเรื่อง การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): กุญแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก พบว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE) เป็นการศึกษาที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความสามารถ และเจตคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงเป็นไปตามที่ Woraphan and Srikolchan (2024)^[5] ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการดำเนินการตามเกณฑ์ AUN-QA ของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พบว่า ควรมีการปรับการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการดำเนินงานต่าง ๆ ของหลักสูตรให้ไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด มิเช่นนั้น หลักสูตรนี้เทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา โดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่ออกแบบก็จะไร้เอกภาพ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ปรากฏก็จะดำเนินไปในแนวทางที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นในผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษา แต่จะมีการลงรายละเอียดเฉพาะเจาะจงว่า ความรู้ประเภทใดที่จำเป็นสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องถิ่น (SME) ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรี เช่น ความรู้เกี่ยวกับตลาดเงินและภาษาที่เกี่ยวข้อง สอดรับกับนโยบายชาติและจังหวัดที่เน้นการพัฒนาผู้ประกอบการดิจิทัลและการเข้าถึงตลาดโลก เพราะการให้ความสำคัญต่อการตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานนั้นขึ้นอยู่กับบริบท เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการผลิตสื่อ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่หรือความรู้ด้านกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) นั้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงความต้องการของธุรกิจท้องถิ่นที่ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและการแข่งขัน

ตามที่กล่าวข้างต้น เป็นการที่ผู้ออกแบบหลักสูตรให้ความสำคัญกับการวางแผนผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นหลัก สังเกตได้ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังความรู้ที่เฉพาะทาง หลากหลาย และครอบคลุมการทำงานในภาพรวม เช่น ความเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภค ข้อมูลการตลาด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและสื่อดิจิทัล ความรู้พื้นฐานด้านบัญชี โลจิสติกส์ การส่งออก การสร้างตราสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ การสื่อสารในภาวะวิกฤต การสื่อสารองค์กร การประชาสัมพันธ์ วิวัฒนาการสื่อ การวัดผล และความรู้เกี่ยวกับทุนทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังคาดหวังให้ผู้เรียนสามารถทำวิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่ที่นำไปพัฒนาธุรกิจได้ในระดับปริญญาโท และสร้างองค์ความรู้ใหม่ในระดับปริญญาเอก สอดรับกับแนวคิดการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (OBE) ซึ่งกำหนดให้ความรู้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของผลลัพธ์ที่ผู้เรียนควรบรรลุ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของกระทรวงการอุดมศึกษา (อว.) ระบุว่า หลักสูตรปริญญาโทและเอกมุ่งเน้นการพัฒนาผู้มีความรู้ความสามารถระดับสูง โดยกระบวนการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนางานและสังคม นอกจากนี้ AUN QA Version

4.0 ก็เน้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจ ซึ่งรวมถึงความรู้ทั่วไปและเฉพาะทาง

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มเน้นย้ำถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ โปร่งใส มีธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจ การเคารพสิทธิส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การไม่บิดเบือนหรือขึ้นข้อมูลเพื่อเอื้อประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การระมัดระวังรอบคอบในการใช้ข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สอดรับกับแนวคิดการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดให้จริยธรรมเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบของผลลัพธ์การเรียนรู้ และงานวิจัยของ Dhirapongse et al. (2021)^[2] ที่ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังสมรรถนะด้านความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพและคุณธรรมจริยธรรมจากมหาบัณฑิต ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากความเร็วของการเผยแพร่ข้อมูลและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทำให้การสร้างเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินธุรกิจ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคาดหวังคุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่หลากหลาย เฉพาะเจาะจงเรื่องเทคโนโลยีและทักษะการสื่อสารที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่และยุคดิจิทัล เช่น ความสามารถในการปรับตัวและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในภาวะวิกฤต การเป็นนักคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ตลาด วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงออกแบบ การสร้างสรรค์เนื้อหาการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การฟังอย่างลึกซึ้ง การเจรจาต่อรอง การทำงานเป็นทีม การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ความกระตือรือร้น ไม่หยุดเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ และความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่าง เช่น จีน กัมพูชา เพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังรวมถึงการเป็นนักวิจัยที่เรียนรู้ทั้งปัญหาด้านเกษตรและการตลาด ตลาดคิด ตลาดสื่อสาร เรียนรู้รอบรอบ และครบจบในคนเดียว ซึ่งก็เป็นไปตามแนวคิดการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดให้ลักษณะบุคคลเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของผลลัพธ์การเรียนรู้ และตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของกระทรวง อว. ที่ระบุถึงคุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่สะท้อนอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบัน และวิชาชีพ

คุณลักษณะส่วนบุคคลที่บัณฑิตควรมีอันปรากฏแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะที่เสริมศักยภาพการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ผันผวนของยุคดิจิทัล เช่น การเป็นผู้ที่คล่องแคล่วว่องไว ทันสมัย สมาร์ท เป็นอาทิ รวมถึงความสามารถในการเป็นตัวกลางที่มีความบูรณาการในตนเอง คุณลักษณะเหล่านี้มิได้เป็นลักษณะทั่วไป แต่เป็นคุณสมบัติที่เป็นการลงมือปฏิบัติ การปรับตัว และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นและการสร้างบัณฑิตที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล จะเห็นได้ว่า จากบริบทของการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องถิ่น (SME) ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรี ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้จำกัดอยู่แค่ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีจริยธรรม มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่พร้อมปรับตัว คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ พร้อมมีความรับผิดชอบต่อส่วนอื่นด้วย

ทั้งหมดนี้สอดคล้องในหลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาและดำเนินหลักสูตร การเชื่อมโยงกับพื้นที่จริง และการตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ปฏิเสธไม่ได้ว่า หลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา ที่การออกแบบนั้นตอบสนองจุดยืนของมหาวิทยาลัยและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องถิ่น (SME) ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรีมากที่สุด ส่งผลดีต่อการผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แม้กาลเวลาและบริบทเปลี่ยนไป โดยยังคงคำนึงถึงความชัดเจนของเป้าหมายการเรียนรู้ การออกแบบย้อนกลับจากผลลัพธ์ไปสู่การสอน ความสอดคล้องของทุกองค์ประกอบในหลักสูตร และการเรียนรู้เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Yanawongsa et al. (2021)^[6] ที่ศึกษาเรื่อง หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา พบว่า ในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้จะตั้งต้นจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของ

สถาบันไปสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร และระดับรายวิชา นำผลลัพธ์การเรียนรู้มาออกแบบรายวิชา วางแผนการสอน วิธีการสอน และการประเมินในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรกับรายวิชา แนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ไม่เพียงแต่ช่วยปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา แต่ยังช่วยพัฒนากำลังคนขั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางอีกด้วย รวมทั้งเป็นไปตามที่ Woraphan and Srikolchan (2024)^[5] ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการดำเนินการตามเกณฑ์ AUN-QA ของหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พบว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของหลักสูตรที่มากกว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตร หรือคณาจารย์ผู้สอน แต่ควรมีการสอบถามไปยังอาจารย์ภายนอกหลักสูตร นิสิต ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียนในอนาคต เป็นต้น และควรมีการเสนอการวัดประเมินผลของการดำเนินการตามการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับที่ Thepsaeng et al. (2023)^[4] ศึกษาเรื่อง การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): กฎเกณฑ์สำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก พบว่า การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และช่วยเตรียมนักเรียนสำหรับการจ้างงานในอนาคต

ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในท้องถิ่น (SME) ในยุคดิจิทัลของจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาที่พบจากงานวิจัยชิ้นนี้ เอื้อประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตร สอดรับกับที่ Dhirapongse et al. (2021)^[2] ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา พบว่า ข้อค้นพบเกี่ยวกับประเด็นผลลัพธ์การเรียนรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา มีลักษณะของการทำงานแบบบูรณาการอย่างครบวงจรโดยบุคคลเดียว สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป ที่เป็นเช่นนี้ เพราะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการวิจัยที่ได้รับจึงเป็นความคาดหวังที่มีความเฉพาะเจาะจง เป็นแนวทางที่สะท้อนความต้องการจริงของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่มีความสำคัญต่อการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ โดยเฉพาะในบริบทของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีโครงสร้างเศรษฐกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เป็นฐานสำคัญ การเข้าใจความคาดหวังนี้จะช่วยให้หลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา สร้างผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่ได้จริง

มากไปกว่านั้น หากพิจารณางานวิจัยของ Ruangying and Chavisschindha (2022)^[3] ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารอบแนวทางการกำกับดูแลการประกันคุณภาพภายนอกของการศึกษาข้ามพรมแดนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายนอกของการศึกษาข้ามพรมแดนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ภาพรวมปรากฏชัดเจนใน 2 ประเด็น คือ การตกลงสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยผู้ให้บริการ และการเชื่อมโยงการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก จะเห็นได้ว่า ควรมีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและกระบวนการภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ หากมีการใช้ข้อมูลจากงานวิจัยนี้เป็นฐานไปสู่การออกแบบหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา จะทำให้มีทิศทางที่ชัดเจน ภาพรวมทั้งองค์ภาพเป็นไปทางเดียวกัน และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ที่ปรากฏมีการออกแบบตามกรอบ AUN-QA มีการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะผู้เรียน รวมทั้งมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองต่อสังคมและตลาดแรงงานเหมือนกันกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาอื่น ๆ ก็จริง อย่างไรก็ตาม หากหลักสูตรพัฒนาขึ้นจากความคาดหวังในเชิงผลลัพธ์การเรียนรู้จากผู้มีส่วนได้เสียของพื้นที่ตั้งแต่ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Program Learning Outcomes : PLO) ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดแต่ละปีการศึกษา (Year Learning Outcomes : YLO) ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course Learning

Outcomes : CLO) และผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน (Lesson Learning Outcomes : LLO) จะทำให้รายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษาเชื่อมโยงกับท้องถิ่น เศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนา SME การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่ตอบโจทย์และเพื่อความยั่งยืนของจังหวัดจันทบุรี กล่าวคือ มีลักษณะที่เฉพาะของพื้นที่ สอดรับกับบริบทจันทบุรีมากกว่าหลักสูตรอื่น

8. องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับธุรกิจ SME ในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องตั้งต้นจากความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบ หลักสูตรควรบูรณาการทักษะการสื่อสารดิจิทัล เทคโนโลยีสมัยใหม่ (เช่น ปัญญาประดิษฐ์และข้อมูลขนาดใหญ่) เข้ากับทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะบุคคล เพื่อสร้างนักนิเทศศาสตร์ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรีได้อย่างยั่งยืน ภายใต้กรอบ Outcome-based Education และมาตรฐานคุณภาพระดับสากล (AUN-QA)

ภาพที่ 3

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- นโยบายระดับชาติและจังหวัดควรเชื่อมโยงการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษาเข้ากับความต้องการของตลาดแรงงานท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดผลต่อการพัฒนาธุรกิจและเศรษฐกิจของพื้นที่
- มหาวิทยาลัยพึงทบทวนจุดยืนและวางแผนเพื่อให้ออกมาตอบสนองความต้องการแรงงานของพื้นที่จันทบุรี และการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการ ทั้งสื่อดิจิทัล องค์ความรู้ท้องถิ่น และทักษะธุรกิจ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

3. การออกแบบหลักสูตรตรวจสอบคล้อยกับกรอบ OBE และมาตรฐาน AUN-QA โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ครอบคลุมความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะผู้เรียน รวมทั้งบูรณาการความรู้ข้ามสาขาและเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง และตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. พัฒนาผู้สอนให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีบทบาทในเชิงให้คำปรึกษา แนะนำแบบพี่เลี้ยง ผู้มีความเข้าใจพลวัตของอุตสาหกรรมแรงงานและบริบทท้องถิ่นจันทบุรี สามารถดึงศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมสื่อสาร
5. จัดสรรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่น การออกแบบการรณรงค์โฆษณา การสร้างเนื้อหาดิจิทัล การจำลองสถานการณ์ธุรกิจ SME หรือการทำงานที่เชื่อมโยงกับพื้นที่
6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality หรือ AR) ความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality หรือ VR) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) แพลตฟอร์มการตลาดออนไลน์ และเครื่องมือดิจิทัลอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร การวิเคราะห์ข้อมูล และการตัดสินใจเชิงธุรกิจ
7. การพัฒนาทักษะด้านอารมณ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การฟัง การเจรจาต่อรอง การทำงานเป็นทีม การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีทั้งความเชี่ยวชาญและความพร้อมด้านบุคลิกภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. พิจารณาใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม พร้อมทั้งเพิ่มเครื่องมือเก็บข้อมูล อาทิ แบบสอบถามออนไลน์ การสังเกตสถานการณ์จริง และการทำสนทนากลุ่ม เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลมุมมองที่หลากหลายและครบถ้วนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเข้มข้นมากขึ้น
2. พิจารณาขยายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักให้ครอบคลุมตัวแทนจากหลายพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบบริบทการพัฒนาธุรกิจ SME ในภูมิภาค รวมทั้งพิจารณาเพิ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลระดับนานาชาติ เช่น นักลงทุนต่างชาติหรือนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญตลาดจีน กัมพูชา เพื่อสะท้อนความต้องการ แนวโน้ม และทิศทางการพัฒนาธุรกิจในบริบทระหว่างประเทศ

10. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีงบประมาณ 2568

REFERENCE

- [1] ASEAN University Network. (2020). *The Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level*. ASEAN University Network.
- [2] Dhirapongse, S., Suwannasri, N., Khumyoo, T., Rodpuang, J., and Nuchanart, N. (2021). Expectations and Needs of Stakeholders towards Master of Education in Early Childhood and Primary Education Management. *Journal of Early Childhood Education Management*, 3(2), 1-10.
so02.tci-thaijo.org/index.php/ECEM/article/view/254814/171435
- [3] Ruangying, J., and Chavisschindha, T. (2022). A Development of a Regulatory Framework for Monitoring External Quality Assurance of Cross-Border Higher Education Institutions in Thailand. *Hatyai Academic Journal*, 20(2), 443-465.
so01.tci-thaijo.org/index.php/HatyaiAcademicJournal/article/view/242911/171960
- [4] Thepsaeng, S., Naruekhoskittikirati, K., and Thepsaeng, U. (2023). Outcome-Based Education (OBE): Important Key in Student-Centered Learning Management. *Journal of Interdisciplinary Research and Educational Innovation*, 2(1), 39-52.
so08.tci-thaijo.org/index.php/JIREI/article/view/1928/1488
- [5] Woraphan, P., and Srikolchan, A. (2024). Instructional Guidelines for the Operation of AUN-QA Criteria Development of Bachelor of Education Program in Social Studies. *Journal of Education Rajabhat Maha Sarakham University*, 21(1), 169-182.
so06.tci-thaijo.org/index.php/edu-rmu/article/view/270470/182522
- [6] Yanawongsa, T., Intasingh, S., Nguenyuang, S., and Intanet, N. (2021). Outcome-Based Curriculum: New approach for Higher Education Curriculum. *Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University*, 15(2), 279-291.
so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/242250